

VĚŘÍM, PROTO POCHYBUJI...

Mt 11,2-6 J 1,29-34

kázání ze soboty 11. 4. 2015 – br. Marek Jonczy

I. Úvod: Setkání s Janem Křtitelem

Kdybych se vás zeptal, o které biblické postavě Nového zákona máte konkrétní vizuální představu, pak jsem přesvědčen, že by vaší častou odpovědí byl Jan Křtitel. Je to pochopitelné, protože jde o jednu z mála postav, kterou biblický text představuje také bližším popisem. Žil na poušti, polonahý, za oděv mu sloužil pouze plášť z velbloudí srsti přepásaný koženým pásem. Dokonce také víme, jak se Jan stravoval. Ježíš u Lukáše říká: „Nejedl chleba, nepil víno“. Jeho zřejmě nejčastějším pokrmem a možná i jediným požitkem byly kobylky namáčené v medu. Přestavíme-li si takového člověka v kontextu místa - tedy pálivé pouště, času - tedy novozákonní Palestiny, ve spojení s jeho nevalným vzhledem a asketickým způsobem života, vyvstane nám před očima docela jasná vizuální představa. Já osobě ho vidím jako takového letního, statného a zarostlého bezdomovce z hlavního nádraží.

Zákonitě se ale musí objevit otázka, jak je možné, že za tímto člověkem přicházelo k Jordánu tisíce lidí z celé Palestiny, aby si vyslechli jeho zvěst a nechali se od něj na znamení pokání křtít. Nemám jiné vysvětlení, než že u Jana musely převládat takové charakterové vlastnosti, které z něj v očích druhých činily výjimečnou a velice výraznou duchovní osobnost. A proto mám ještě jednu konkrétní a to charakterovou představu. Jan sice ne vábně vypadající, ale přesto vystupující jako silná a charismatická osobnost. Vynikající řečník, nebojácný, tvrdohlavý a pevný v přesvědčení, že jeho mise a poselství je natolik důležité, že jej nemůže nic zastavit.

Vzpomínám si na jedno filmové zpracování Ježíšova příběhu, kde Jan Křtitel vystupuje jako skutečný charismatický buič, který své křtěnce dokonce chvíli silou drží pod vodou, aby se trochu nalokali a pochopili onen silný moment veřejného pokání. Prostě silná a charismatická a nezlomná osobnost proroka se vším všudy.

Přesto je v příběhu Jana Křtitele jeden moment, který na mě vždycky působil zvláště. Znovu a znovu si kladu otázku, proč Jan Křtitel z vězení poslal své učedníky za Ježíšem, aby se ho doptávali, zda je skutečně Mesiášem. Podle evangelií byl Jan přece jasným svědkem toho, kdy se při křtu jeho rukou nad Ježíšem otevřela nebesa, na Ježíše sestoupil Duch svatý a z nebe se ozval mocný Boží hlas. Potvrzuje to koneckonců i evangelista Jan, které cituje Jana Křtitele ve 34 verši 1. kapitoly: „*Já jsem to viděl a dosvědčuji, že toto je Syn Boží.*“ Jak je tedy možné, že si přímý účastník a svědek tak významných událostí znovu potřeboval ověřovat, zda je Ježíš skutečně tím očekávaným Mesiášem? Pojdte se mnou na chvíli nad tímto momentem přemýšlet.

II. Kdo byl Jan Křtitel

Připomeňme si ale nejdříve, že Jan Křtitel byl posledním výrazným prorokem starozákonní éry. Od doby, co Bůh promluvil k Izraeli skrze Malachiáše, uplynulo 400 let a mnozí byli přesvědčeni, že výrazné prorocké osobnosti v Izraeli už zanikly. Na scéně se však objevil Jan Křtitel. Z jeho působení a všech dalších průvodních znaků nebylo pochyb, že se jedná o další významnou duchovní osobnost. Následovalo jí koneckonců tisíce lidí. O jeho významu svědčí také celá řada mimo-biblických zpráv, kterých je dokonce podstatně více, než o samotném Ježíši. Ale potvrzují to také všichni evangelisté, kteří do jednoho, postavu Janu Křtiteli do svých evangelií zařazují.

Významnou úlohu předurčují Janovi již samotné okolnosti jeho narození. Vzpomeňme na vyprávění Lukášovo, které hovoří o tom, že Jan byl už od matčina lůna naplněn Duchem svatým a jeho narození bylo předpovězeno andělem. Není samozřejmé ani to, že se narodil manželům v dosti pokročilém věku. Můžeme vzpomenout také na události provázející jeho narození z Lukáše 13. kapitoly, kdy na všechny sousedy padla bázeň.

Dalších zajímavých okamžiků z Janova života by byla určitě celá řada. Teologové se shodují, že evangelisté zřejmě vybírají jenom ty nejdůležitější události z Janova života proto, aby nedošlo k zastínění samotného Ježíše, protože Janova pověst a sláva v té době tu Ježíšovu přesahovala. V 80. verši 13. kapitoly u Lukáše čteme, že již o dětství žil Jan na poušti a připravoval se na svůj velký úkol. Je tedy zřejmé, že o jeho výjimečnosti nemohlo být pochyb.

III. Co Jan Křtitel hlásal

Abychom však Janově pochybnosti, kterou jsme nastínili, lépe porozuměli, musíme odpověď hledat také v tom, co Jan prorokoval o Ježíši, a co od něj vlastně očekával.

Když Jan volal k pokání a křtil v Jordánu, mluvil o Mesiášově příchodu v duchu všech podobných starozákonních prorocství, na která navazoval. Starozákonní proroci totiž vždy vnímali události Mesiášova působení jako neoddělitelný celek. Mluvili o něm jako o trpícím služebníkovi, ale také jako o králi. Prorokovali, že bude uzdravovat, pozvedat ztrápené, sklánět se milostivě k pokorným, ale zároveň také hlásali, že bude soudit všechny národy světa a ztrestá všechny odpůrce Božího lidu. Události prvního a druhého příchodu jim splyvaly dohromady. Stejně Ježíšovo působení prezentoval i Jan Křtitel. Mesiáš vás bude křtít Duchem svatým, ale i ohněm. Nepřijdou jenom dary milosti, ale také soud.

Ve chvíli, kdy Ježíš začal působit, se však začala naplňovat jen polovina Janových prorocství. Ježíš rozdával lásku, uzdravoval nemocné, ale odmítal lidi soudit. Nedovolil ani, aby ho lid ustanovil politickým králem. Neudělal nic proto, aby vysvobodil trpící Izrael z područí Římanů a neudělal dokonce nic proto, aby vysvobodil z vězení Jana.

Není proto s podivem, že mohl být Jan najednou zmatený. Musíme si také připomenout a uvědomit si to, co o prorocích říká Petr. 2 Petrova 1,20-21. verš *„Toho si buďte především vědomi, že žádné prorocství v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti. Nikdy totiž nebylo vyřčeno prorocství z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, posláni od Boha“*.

SZ proroci tedy mluvili především z popudu Ducha, nikoliv z vlastního pochopení. Proto je možné, že ani oni sami nemuseli přesně rozumět všemu, o čem prorokovali. A pokud rozuměli obsahu svých předpovědí, nemuseli ještě rozumět jejich načasování. Do podobné situace se zřejmě ve svém smýšlení dostal i Jan Křtitel.

Pokusme se také na chvíli vžít do Janovy situace. Byl sám v zatuhlém vězení na hradě Machaeru. Nevěděl, co s ním bude. A ještě k němu doléhaly zprávy o tom, že Ježíš, o kterém měl jasné Mesiášské představy, funguje vlastně jen z poloviny. Docházelo tak v něm ke zcela pochopitelné konfrontaci, zda jeho cíl a mise do které byl povolán, kterou si vytyčil jako své životní poslání, byla oprávněná a měla, skutečný smysl. V takové situaci pro něj dokonce nebyla důležitá ani reálná zkušenost s živým a skutečným Mesiášem. Velký a neoblomný Jan Křtitel, který se nenechal nikým a ničím zastrašit najednou **POCHYBUJE!**

A tady se s Janem Křtitelem můžeme v našem příběhu potkat také my. Jsme křesťané. Ne pozor, ještě více – my jsme přece adventisté. My přece máme jasnou představu, ne my přesně víme!!!, jak naše víra, náš Bůh, a zejména prorocství fungují. My přece jediná máme to správné poznání. Dokázali jsme prorocství vyložit a za jejich výkladem jdeme často se stejnou vervou i přesvědčením jako Jan Křtitel. I my jsme přece viděli, byli

jsme svědky, dotýkali jsme se vlastníma rukama. A přece. Nebylo by na místě trochu té pochybnosti?

V. Ježíšova reakce na Jana Křtitele

Podívejme se na to, jak na celou událost reagoval sám Ježíš Kristus. Ježíš často napomínal své posluchače i učedníky z nedostatku víry. Možná bychom tedy očekávali, že k větší víře vyzve i Jana a jeho učedníky. Ale nic takového se v tomto případě neudálo. Lukáš 7 kapitola 20-23 verš. *„Ti muži k němu přišli a řekli: „Poslal nás Jan Křtitel a ptá se: Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ A v tu hodinu uzdravil Ježíš mnoho lidí z nemocí, utrpení a z moci zlých duchů a mnohým slepým daroval zrak. Odpověděl jim: „Jděte a zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli: Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium. Blaze tomu, kdo se nade mnou neuráží.“* Nejen, že dal Ježíš učedníkům uklidňující odpověď, ale ještě před jejich zraky vykonal několik zázraků. A budeme-li číst dále, pak zjišťujeme, že Ježíš místo kritiky hovořil k zástupům na Janovu adresu jen v superlativech. Chválil ho a dokonce jej vyhlásil za největšího z lidí. Vystavil mu tak to nejlepší vysvědčení, které jenom mohl obdržet.

Vraťme se ale zpět k Janovi, který čekal v žaláři na Ježíšovu odpověď. Zkusme zapřemýšlet, jak asi mohl reagovat na takovou zprávu. Je to skutečně to, co Jan potřeboval ve své situaci slyšet? Nepomohla by mu spíše ta kritika malé víry?: „Jane, vždyť jsi přece viděl. Byl jsi tu toho. Co potřebuješ více?“ Nebo proč třeba neudělal Ježíš zázrak, kterým by Jana vysvobodil z vězení a ukázal mu tak, že si nejen váží jeho práce, ale dokáže naplňovat i druhou část jeho proroctví, kdy se konkrétními činy staví politické zvučí.

Nic takového se však nestalo. Jan jakoby úplnou odpověď na svou otázku neobdržel a zřejmě dále zůstal ve své pochybnosti. Skoro si troufám tvrdit, že to byl i Ježíšův záměr. Jako by chtěl Janovi naznačit. „Jane, potřebuješ taky trochu té zdravé pochybnosti. To co jsi dělal, bylo skvělé a správné. V mých očích budeš tím největším člověkem. Ale způsob naplnění proroctví musíš ve víře odevzdat mě samotnému.“

Jak měl ale Jan věřit, když byl najednou vystaven takové silné pochybnosti? Možná, že do své smrti už Jan svojí pochybnost skutečně nepřekonal. Nevíme. Biblický text o tom mlčí a zanechává tak i v nás zdravou pochybnost.

VI. Závěr: Věříme, proto pochybujme

Ježíš zřejmě chtěl svojí reakcí také ukázat, že věřit neznamená jenom vidět. Jsou určité věci, které se prostě musíme učit jenom přijmout i za cenu nutné dávky pochybnosti. I Janovi zřejmě nakonec nezbylo nic jiného, než svojí pochybnost odevzdat svému Bohu, o němž byl přesvědčen, že jej předcházela. Možná si připustil, že všemu také úplně nepochopil, i když si to třeba myslel.

Víra je v našem i Janově případě pořád jenom důvěrou v to, že to, co Ježíš prezentuje, má nějakou svojí budoucnost. Stejně jako Jan, i my konkrétní podobě budoucích věcí neznáme. Máme pouze dostatek informací o někom velmi důvěryhodném. O někom, s kým jsme se na základě těchto informací a vlastní zkušenosti rozhodli vstoupit do vztahu. Pořád ale platí, že za slovem víra stojí naše rozhodnutí důvěřovat tomu, co teprve spěje k naplnění.

Jan nám dnes ukázal, jak je dobré horlit za správnou věc, které i my křesťané a adventisté věříme. Kontext příběhu nám ale také ukazuje, že by v tomto prostoru mělo být i místo pro určitou dávku pochybnosti, která nejen sráží ego, ale která také buduje víru, protože nás nutí se znovu a znovu doptávat a hledat odpovědi. Ježíš nám na příběhu Jana ukázal, že si je této pochybnosti vědom, nekritizuje nás za ní, ale naopak nás povzbuzuje, abychom ji přijali a nebáli se jí ve víře jemu odevzdat. AMEN